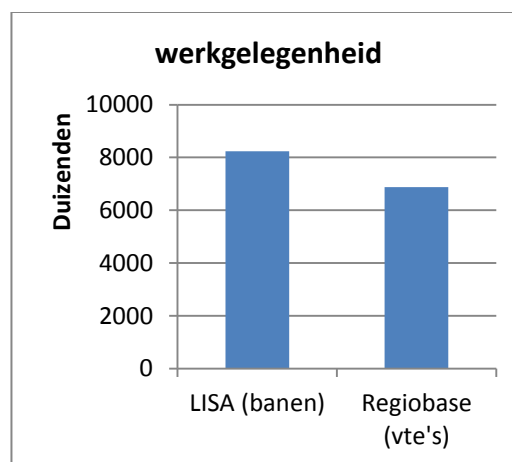
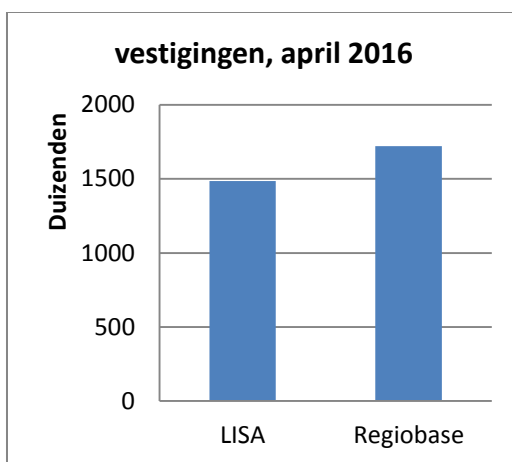

Werk en vestigingen in Nederland, CBS-regiobase en LISA vergeleken

Zowel het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) als het Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen en vestigingen (LISA) houden een registratie bij van vestigingen en omvang van de werkgelegenheid op die vestigingen. CBS neemt deze gegevens op in hun zogenoemde regiobase. Beide registraties zijn bedoeld voor het genereren van statistische informatie op geografisch detailniveau. Vanuit gezamenlijk overleg hebben CBS en LISA opdracht gegeven voor een vergelijkende analyse van beide registraties. De opdracht is in eind 2017 uitgevoerd door C.P.M. Crutzen onder begeleiding van drs G. van Gessel namens CBS en drs G. Scholtens namens LISA. Dit heeft geresulteerd in het rapport *Verschillen tussen LISA en de regiobase*¹. Navolgend wordt een samenvatting van de onderzoeksresultaten gegeven.

Algemene verschillen

Tenzij anders vermeld zijn de beide databestanden vergeleken per april 2016. Het begrip vestiging, CBS spreekt van lokale bedrijfseenheden (LBE), wijkt in zoverre af dat CBS anders dan LISA vestigingen op dezelfde 6-posities postcode tot één samenvoegt. Het begrip werkgelegenheid verschilt: LISA telt banen (per april 2016), CBS voltijdseenheden (vte)(per december 2015). Dan zijn er aanmerkelijke verschillen in de manier waarop de beide instituten aan hun informatie komen. Deze leiden tot verschillen in aantallen vestigingen, werkgelegenheid en toekenning van SBI-activiteitencode.

¹ Verschillen tussen LISA en de regiobase, C.P.M. Crutzen, Heerlen 30-11-2017 (EBH-2018-H01)

1. De verschillen in het aantal vestigingen komen onder andere door verschillend gebruik van de bronnen (LISA neemt alleen vestigingen met werkgelegenheid uit het KvK-handelsregister (HR) over en verifieert uit enquêtes, de regiobase gaat voor kleine bedrijven zonder meer van het HR uit. Ook de eisen wanneer iets een vestiging is verschillen. Voorbeeld van het laatste zijn vestigingen met SBI-codes waarbij LISA meerdere werkzame personen eist.
2. De verschillen op het gebied van werkgelegenheid komen onder andere ook door het verschil in de gebruikte bronnen. Waar het CBS bijvoorbeeld het arbeidsvolume schat op basis van registers, vraagt LISA naar het aantal werkzame personen in regelmatig uitgezonden enquêtes. Zowel de vergaring als wat er daadwerkelijk wordt gevraagd zijn dus anders. Ook worden bijvoorbeeld uitzendkrachten anders verdeeld. LISA deelt ze zoveel mogelijk toe aan de vestigingen waar of waaruit ze werken, terwijl het CBS die opneemt op de locatie waar ze op de loonlijst staan.
3. Er zijn ook verschillen in de manier hoe de SBI-codes worden toebedeeld aan de vestigingen. CBS haalt ze weer uit het KvK-register, terwijl LISA deze kan checken bij de enquête.

De verschillen nader beschouwd

1. SBI

Er zijn een drietal secties met relatief weinig vestigingen in het LISA-bestand. Het gaat hier in het bijzonder om de sectie Financiële Instellingen, die het grootste verschil laat zien, en voorts om de secties waarin de afdelingen Uitzenden van Radio & TV en Levensbeschouwelijke/Politieke organisaties vallen. Voor de financiële sectie is het grote verschil merendeels terug te voeren op registratiebeperkingen, bij de andere komen bij CBS relatief veel vestigingen voor zonder werkgelegenheid, die anders dan bij LISA wel opgenomen, worden, aangezien er arbeid wordt geregistreerd in andere LBE's van dezelfde overkoepelende bedrijfseenheid (BE). Bij genoemde afdelingen liggen de totale aantallen vestigingen vaak een paar % van elkaar af.

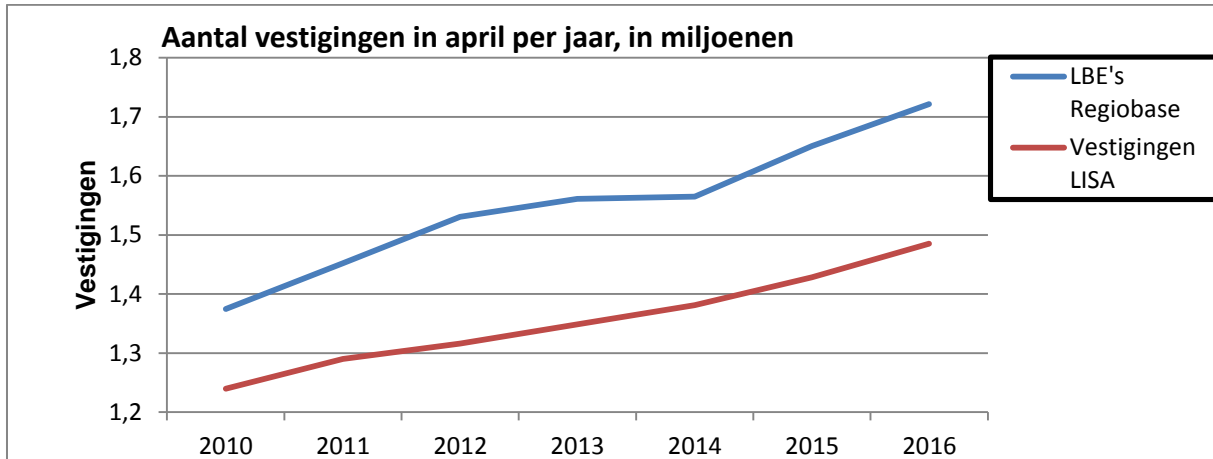
De afdelingen waarin LISA relatief de meeste vestigingen heeft, zijn kleine zoals Vervaardiging van tabak, Vervaardiging van cokesovenproducten en aardolie en Sanering. Een drietal secties verschillen meer dan evenredig in werkgelegenheid, met name als gevolg van veel deeltijdwerkers in die secties. Per afdeling bezien zijn er veelal enkele die de verschillen op sectieniveau veroorzaken.

2. Regionaal

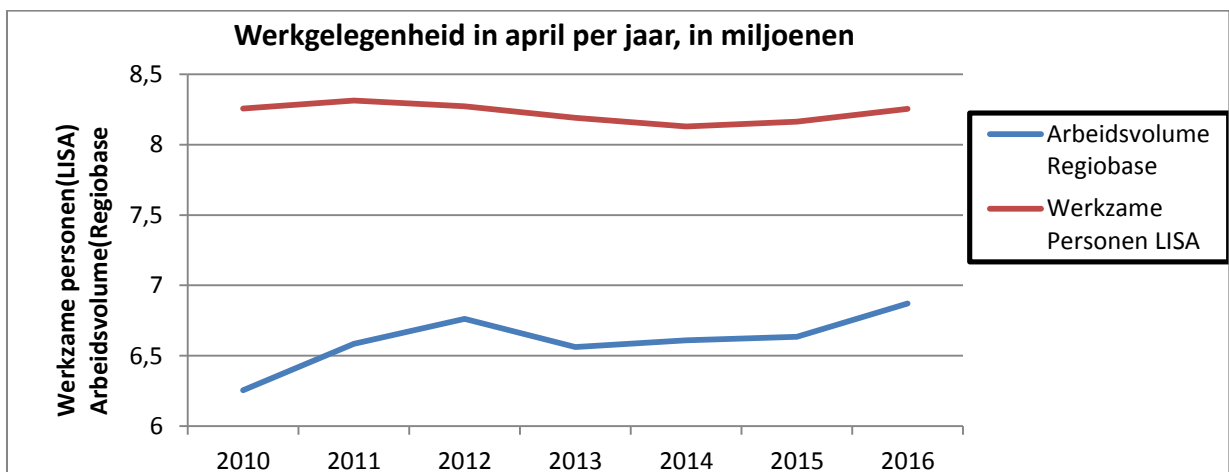
Geografisch gezien geldt dat LISA en Regiobase in de Randstadprovincies qua werkgelegenheid relatief weinig verschillen, maar dat gaat niet op voor de aantallen vestigingen.. Qua COROP-gebieden kennen Den Haag, Amsterdam en Het Gooi het meest gelijke aantal vestigingen, en de Zaanstreek, Zeeuws-Vlaanderen en Overig Zeeland de meest overeenstemmende werkgelegenheid. In gemeenten zijn uitschieters gemakkelijker te verklaren. Zo kennen miljonairsgemeenten bijvoorbeeld de grootste verschillen in vestigingen, en gemeenten met vestigingen van Defensie (wegens het ontbreken in het KvK) de grootste disproportie qua werkgelegenheid. Die verschillen vooral worden veroorzaakt door de aanwezigheid van een of enkele grote vestigingen in een gemeente met verder weinig werkgelegenheid. LISA neemt bijvoorbeeld bekende defensievestigingen wel mee, ook als ze geen KvK-nummer hebben, maar de regiobase kan deze niet koppelen aan een gemeente of SBI-code, wegens missende informatie in het ABR. Voor gemeenten waarbij de regiobase meer werkgelegenheid telt, geldt dat dat komt doordat LISA vestigingen in een SBI-aantal afdelingen maar in beperkte mate opneemt (wat ook de voornaamste reden is voor de grootste uitschieters bij gemeenten als wordt gekeken naar het aantal vestigingen), ofwel door de aanwezigheid van een uitzendbureau of een vergelijkbare bedrijfseenheid.

3. Trend over de jaren heen

Beide databases kennen over de jaren 2010-2016 eenzelfde trend. Beide laten groei zien in zowel werkgelegenheid als aantal vestigingen. Qua vestigingen is de regiobase meer gestegen dan LISA; het verschil in het totale aantal vestigingen is gegroeid.

In het aantal werkzame personen was er door de jaren heen eerst een lichte toename, gevolgd door enige daling, maar in de meest recente jaren weer een lichte groei. Voor de regiobase was de stijging sterker, maar de daling ook. In de laatste paar jaar is er weer een stijging te zien in het arbeidsvolume van de regiobase, wat over de gehele tijdspanne betekent dat het gat tussen LISA en de regiobase op het gebied van werkgelegenheid kleiner wordt. Beide datasets kennen gemiddeld minder werkgelegenheid per vestiging in 2016 vergeleken met 2010. Hier geldt zowel voor LISA als voor de regiobase dat het aantal vestigingen met één werkzaam persoon met tien procentpunt is gestegen in deze periode. Laat de trend, ondanks het definitieverschil, voor werkgelegenheid convergentie tussen beide databases zien, vanwege verschillen in wat beide instituten daadwerkelijk willen meten, zijn er tussen sommige gebieden grote verschillen. Verder zijn er veel voorbeelden van grote bedrijven waar de werkgelegenheid per vestiging erg verschillend is verdeeld, maar daarvoor zijn uiteenlopende redenen aan te geven.

4. Eén op één verschillen

Regiobase en LISA hebben 1.211.667 vestigingen gemeen, dat is 81,5% van de LISA-vestigingen en 75% van de LBE's in de regiobase per april 2016. Deze gemeenschappelijkheid wordt bepaald door een overeenkomend KvK-nummer. Belangrijkste reden dat niet alle vestigingen uit de ene database kunnen worden gekoppeld aan de andere database is dus onvolledigheid van het HR. Sommige vestigingen in het LISA-bestand hebben bijvoorbeeld geen KvK-nummer, maar als ze wel een KvK-nummer hebben, is er niet altijd een overeenkomende, koppelbare BE in de regiobase. Ook ontbreken in de regiobase LBE's met KvK-code maar zonder SBI-aanduiding. Voorts zijn er op KvK-code koppelbare vestigingen, die wegens inconsistentie buiten beschouwing moeten blijven. Van de gemeenschappelijke vestigingen hebben zo'n 1.165.500 (96,2%) dezelfde SBI-sectiecode. De slechtst gekoppelde SBI-secties zijn die van Openbaar bestuur, Productie van Elektriciteit/Aardgas en Delfstofwinning, terwijl de best gekoppelde secties Bouwnijverheid, Industrie en Horeca zijn. Beide instanties zijn het veelal eens met de classificatie van de economische activiteit, evenals met het aantal LBE's per BE, maar minder op het gebied van werkgelegenheid, en als die overeenkomt, geldt dat vooral voor kleine bedrijven. Veel lager dan het percentage gemeenschappelijke vestigingen met dezelfde SBI-sectiecode ligt dat met overeenkomende rechtspersoon: 58,5%. Ook hier scoort de overheid laag, evenals de rechtspersonen besloten vennootschap, stichting en coöperatie. Bovengemiddeld koppelen eenpersoonszaken, vennootschappen onder firma en maatschappen.

Schematisch overzicht

Navolgende tabel zet de conclusies in schema.

	LISA	Regiobase
Totale bestand, aantal records	Aantal vestigingen per 1 april 2016: 1.485.116	Aantal LBE's gedurende geheel 2016: 2.060.023
Vestigingen 1 april 2016	1.485.116 vestigingen	1.721.357 LBE's
oorzaken verschil	Niet alle vestigingen worden meegeteld	Van een BE waar minstens 15 uur gewerkt wordt tellen alle vestigingen mee
		Een LBE kan uit meer vestigingen op dezelfde postcode bestaan
Werkgelegenheid 1 april 2016	Aantal banen (voltijd + deeltijd) per april 2016: 8.236.392	Aantal werkzame personen uitgedrukt in vte's per dec. 2015: 6.871.038
oorzaken verschil	Belangrijkste bron is opgave van vanuit de vestiging	Bron is de polisadministratie voor werknemers en een CBS-schatting voor zelfstandigen
Verschillen per SBI		
oorzaken bij vestigingen	Opgave SBI door vestiging kan verschillen van opgave bij KvK	Opgave SBI bij KvK kan verouderd zijn
	Vestigingen in bepaalde secties (o.a. financiële instellingen) worden niet opgenomen	CBS mist vestigingen die KvK niet registreert in overheid, onderwijs en zorg. Toch heeft regiobase in die secties meer vestigingen dan LISA

	LISA	Regiobase
oorzaken bij werkgelegenheid	Telt een baan bij de vestiging waar of waaruit gewerkt wordt (uitzendkracht bij vestiging waar daadwerkelijk gewerkt wordt), dus zijn er verschillen in secties waar veel met uitzendkrachten werken en bij <i>overige zakelijke dienstverlening</i> waaronder uitzendbureaus vallen.	Telt een werknemer bij het bedrijf waar deze in de loonadministratie zit (uitzendkrachten bij uitzendbureau).
	In afdelingen met veel deeltijdwerk lijkt werkgelegenheid groter, omdat alle banen meetellen.	In sectoren met veel deeltijdwerk lijkt werkgelegenheid kleiner door omrekening naar vte's.
	Een groot bedrijf in LISA met een andere SBI in de regiobase, kan tot een groot verschil in werkgelegenheid per SBI leiden	Idem
Verschillen per regio		
oorzaken bij vestigingen	Als er veel SBI-groepen in een regio voorkomen die van invloed zijn op verschillen tussen LISA en regiobase, b.v. financiële instellingen, kunnen grote verschillen ontstaan	Idem
	LISA kent 101.343 vestigingen die niet in het HR staan, maar waaraan wel SBI- en gemeentecode is toegekend	De regiobase kent 19.346 vestigingen die niet in het HR staan, en wegens ontbreken van SBI/gemeentecode niet in de analyses terugkomen.
oorzaken bij werkgelegenheid	Werkgelegenheid is bekend per vestiging, dus ook per regio.	Werkgelegenheid is bekend per BE en wordt bij meerdere vestigingen geschat op basis van enquête of KvK-gegevens
		Wegens koppelingsproblemen wordt werkgelegenheid bij grote instellingen in onderwijs, bij overheid (defensie) en zorg niet altijd goed verdeeld over de regio's.
Verschillen bij een-op-een vergelijking		
Vestigingen	81,5% van de LISA-vestigingen zit ook in regiobase; 0,5% heeft een afwijkend huisnummer	75% van de LBE's in de regiobase zit ook in LISA; 0,5% heeft een afwijkend huisnummer
Werkgelegenheid	31,9% van de vestigingen kent een hogere werkgelegenheid, dit betreft een meerderheid van de werkzame personen.	7,8% van de BE's kent een hogere werkgelegenheid.

	LISA	Regiobase
	Bij vestigingen tussen 2 en 200 werkzame personen hebben de meeste vestigingen meer werkgelegenheid.	Bij vestigingen met meer dan 200 werkzame personen hebben de meeste vestigingen meer werkgelegenheid.
SBI	78,3 % van de LISA-vestigingen zit ook in de regiobase met dezelfde SBI-sectiecode. Hoe groter de vestiging, hoe groter de kans dat de SBI-code afwijkt.	67,6% van de LBE's in de regiobase zit ook in LISA met dezelfde SBI-sectiecode. Hoe meer LBE's onder één BE, hoe groter de kans dat de SBI-code afwijkt.

Heerlen/Tilburg,
22 januari 2018